

Wie over huisvesting praat, denkt niet direct aan de voerplaats van de koe. Toch is het wel degelijk een belangrijk onderdeel. 'Het is niet zwart of wit. Zowel buis als voerhek voldoen. Belangrijker is dat het systeem in de totale bedrijfsvoering past.'

Buis versus voerhek

Robert Couperu s: 'De keuze voor een buis is een kostprijsverhaal'

Wiebe Boonstra: 'Veel minder oormerkverlies door buis'

Het grootste gedeelte van de 320-koppige melkveestapel van Wiebe en Hendrik Boonstra uit Reduzum neemt het gemengde rantsoen op vanachter een buis. 'In onze zesrijige ligboxenstal is er aan het voerhek een overbezetting van ongeveer dertig procent. Door een buis te gebruiken, creëer je meer vreetplaatsen', verduidelijkt Wiebe Boonstra zijn bevestiging om een buis toe te passen. 'De lagere prijs speelde ook mee. Achteraf constateren we dat we nu veel minder oormerkverlies hebben en dat het opdrijven van de koeien naar de melkstal een stuk rustiger gaat. Rust is heel belangrijk in grote koppels koeien.' Boonstra heeft bewust een aantal diergroepen wél ingedeeld achter een vastzetvoerhek. Zo worden tochtige koeien na het melken naar de separatuurruimte geloodst en kunnen daar worden vastge-

zet. Koppelbehandelingen als uierbranden, enten of bloedtappen vinden plaats in de zogenoemde 'managementrail'. 'Dat hebben we van Amerika afgekeken. We kunnen een twintigtal dieren afzonderen in een ruimte waar ze een buis voor de borst en één achter de kont hebben. Ze sluiten zichzelf op in een visgraatopstelling waarna je alle behandelingen eenvoudig kunt uitvoeren.' De stal met droge koeien heeft net als de ruimte voor verse koeien ook een vastzetvoerhek. 'We werken met twee droogstandsgroepen. Voor de dagelijkse controle op de uiers is het vastzetten handig en ook het wisselen van koeien naar de andere groep kan één persoon nu alleen doen. Een vastzethek bij de verse koeien is niet meer dan logisch. Deze dieren vragen de eerste weken veel aandacht en daar wil je niet achteraan lopen vangen.'

Wiebe Boonstra creëert meer vreetplaatsen met buis

En buis of een voerhek. De laatste jaren hebben veel melkveehouders voor deze keus gestaan bij nieuwbouw of renovatie. Het lage prijsniveau van de buis moest worden afgewogen tegen het gemak van het vastzetten aan het voerhek. 'Het is vooral belangrijk dat het uiteindelijk gekozen systeem past in de totale bedrijfsvoering', stelt zelfstandig stalbouwadviseur Wytse Bouma van Kaigen. 'Het is niet zwart of wit, zowel buis als voerhek hebben specifieke eigenschappen.' Bouma wil geen voorkeur uitspreken, maar kent wel de voor- en nadelen. 'De dominante, oudmelkte koe kan bij een buis veel vreetruimte opeisen ten koste van de zwakkere vaarzen of de nieuwmelkte dieren. Bovendien is het moeilijk om de juiste hoogte van de buis te bepalen. Een te lage bevestiging zorgt voor dikke nekken, bij een te hoge buis zie je dat vaarzen met een poot in het voer stappen. Het voordeel van de buis is de bewegingsvrijheid en het betere staloverzicht. De studies die uitwezen dat achter een buis de voeropname hoger is dan met een voerhek, zijn inmiddels alweer weerlegd door nieuwe studies die verminderde opname constateerden als gevolg van een grotere concurrentiestrijd.' Een van de belangrijkste argumenten om een buis aan te schaffen als voerhek is

de lage aanschafprijs. 'Globaal is de aanschafprijs van een buis een derde van de prijs van een eenvoudig vastzetvoerhek. Voor dertig euro per vreetplaats heb je al een buis', vertelt Robert Couperus, werkzaam in de buitendienst voor stalinrichter Brouwers Equipment. 'Kiezen voor een buis is veelal een kostprijsverhaal, maar een voerhek is wel een stuk arbeidsvriendelijker.'

Vastzetvoerhekken besparen vooral werk bij koppelbehandelingen. 'Een buis is goedkoper, maar je moet er wel twintig jaar mee werken', vertelt Bouma. 'Je moet ook beslist de extra arbeid meetellen die je nodig hebt om koeien te vangen. Dan hebben we het nog niet gehad over de onrust in het koppel die door het vangen wordt veroorzaakt.'

Bouma ziet vooral mogelijkheden voor de buis op grote bedrijven die werken met productiegroepen. 'De oudmelkte dieren hebben weinig behandelingen nodig, die kunnen prima achter een buis. Ook bij stallen met een robot past een buis prima. Een robot kan heel eenvoudig dieren separeren. Voorzie zo'n separatuurruimte dan van een vastzethek. Nogmaals, de keuze is afhankelijk van de totale bedrijfsvoering.'

Jaap van der Knaap

Gert-Jan de Jong: 'Koevoerkeuren sturen we via voerhek'

De nieuwbouw van een rapid-exit-melkput was voor Gert-Jan en Ronald de Jong uit Zoeterwoude de gelegenheid om ook het ruim twintig jaar oude voerhek te vervangen. 'We zochten een hek waarbij we de koeien na het melken konden vastzetten zodat we hun de weiprodukten afkomstig van onze kaasmakerij en de spoeling beter konden aanbieden', legt Ronald de Jong de keuze uit voor het E-locks-vastzetvoerhek van Brouwers. Dit type hek kan elektronisch zo worden ingesteld dat iedere koe dezelfde tijdseenheid vaststaat en individueel kan worden losgelaten. 'Wij hebben het hek zo ingesteld dat de volgende opening pas vrijkomt wanneer na het melken een koe haar kop door het hek steekt. Bij een gewoon vastzethek dulden de dominante koei-

en geen koeien naast zich, zodat ze toch van drie plaatsen voer opnemen. Nu is dat onmogelijk.' Na het melken is de eerste opening beschikbaar achterin de stal, zo ver mogelijk van de melkput vandaan. 'Zo kun je het koevoerkeuren sturen en lopen de koeien vlot weg achter de melkput. Dat ze één voor één door het voerhek moeten, hebben de koeien snel door', aldus Gert-Jan de Jong. Na het melken worden de koeien individueel en automatisch vrijgelaten. 'We laten ze ruim een uur vaststaan, zodat ze voldoende kunnen eten en de slotgaten van de spenen tijd krijgen om dicht te gaan', legt Ronald uit. 'Het hek zorgt voor rust in de stal. Doordat de koeien één voor één los mogen, hoeven ze niet meer te dringen rondom de waterbak.'

Gert-Jan de Jong koos voor een elektronisch bedienbaar zelfsluitend voerhek

